

PROVINCIALE STATEN
VAN OVERIJSSSEL

Reg.nr.

Dat. ontv.: 04 JAN 2022

Provinciale Staten van Overijssel

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 499 88 99

Fax 088 118 86 71

overijssel.nl

postbus@overijssel.nl

KvK 51048329

IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Dhr. B. Edelenbos

Telefoon 038 499 82 34

B.Edelenbos@overijssel.nl

Datum

23.12.2021

Kenmerk

2021/0261748

Onderwerp: Afhandeling motie Vitale Kernen en Veevoerfabrieken

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

☒ ter informatie

☐ anders, en wel:

Bijlage I

Rapport HMO Vitale Kernen en Veevoerfabrieken (bijgevoegd)

Uw Staten heeft op 4 november 2020 de motie Vitale Kernen en Veevoerfabrieken aangenomen waarin u ons vraagt de Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) te verzoeken om, binnen bestaande (financiële) kaders:

- a) Een inventarisatie te maken van de plekken waar solitaire industriële bedrijven de leefbaarheid in het woon- en winkelgebied van kernen aantasten en
- b) Een verkenning uit te voeren naar de kansrijke mogelijkheden voor verplaatsing van solitaire industriële bedrijven, in het bijzonder veevoerbedrijven, die de leefbaarheid in de woon- en winkelgebieden van kernen in grote mate aantasten

Via deze brief bieden wij u de rapportage van HMO aan. De HMO heeft vanuit een brede inventarisatie toegewerkt naar de kern van het vraagstuk. De HMO constateert dat verplaatsing van solitaire industriële bedrijven een zeer lastig vraagstuk is. Vaak is er sprake van een historisch gegroeide situatie. Hierdoor zitten bedrijven met zeer lage kosten, de grond is in eigendom en afgeschreven en dat geldt vaak ook voor de machines. Een verhuizing leidt tot investeringen in machines en hogere grondkosten. Dat maakt een business case erg ingewikkeld. Verhuizing kan zelfs de bedrijfsvoering negatief beïnvloeden en dat is ook een reden om terughoudend te zijn. Bedrijven zijn zich daar van bewust en hebben hiermee ook een sterke positie in onderhandelingen. Een standaard business case is niet op te stellen en is maatwerk per locatie en bedrijf. Daarnaast is dit een vraagstuk dat roept om een integrale aanpak van meerdere opgaven.

Tijdens het onderzoek heeft de HMO ervaren dat de urgentie bij de meeste gemeenten niet groot is, het tempo bij en het verstrekking van informatie ging niet snel. Dat maakt de vraag relevant wie het initiatief moet nemen om tot een oplossing te komen. In de ogen van de HMO is stille diplomatie daarom ook een belangrijke voorwaarde in dit soort vraagstukken.

Datum verzending

04 JAN, 2022

Haalbare oplossingen voor bedrijfsverplaatsingen uit vitale kernen hangen volgens HMO af van de invulling van drie factoren, die elk optimaal dienen bij te dragen aan de business case:

- 1) de beschikbaarheid van een adequaat programma voor de vrijkomende plek
- 2) het economisch perspectief voor het bedrijf en de daaraan te verbinden investeringsbereidheid
- 3) de beschikbaarheid van een nieuwe vestigingslocatie.

De HMO heeft in haar analyse een zestal bedrijvenlocaties aangeduid als kansrijk, conform het tweede punt uit uw motie. De bedrijfslocaties zijn in het rapport geanonimiseerd. Het bekend maken van deze locaties heeft een zeer negatief effect op het oplossend vermogen voor deze locaties. De verwachting is dat partijen nog meer naar de provincie en de HMO gaan kijken om het proces te trekken en financieel op te lossen. Om die reden is er vertrouwelijk omgegaan met de locaties in deze verkenning.

HMO doet een viertal aanbevelingen:

Aanbeveling 1: fonds voor bedrijfsverplaatsingen

Als u ervoor kiest om een rol hierin te pakken, adviseert de HMO om een fonds voor bedrijfsverplaatsing vanuit de provincie te initiëren en via een garantstelling te zorgen voor financiële dekking van het fonds van €10 miljoen om deze ontwikkeling aan te jagen. Daarmee kan de provincie een grondhouding aannemen die een impuls kan zijn voor partijen om tot een passende aanpak te komen en een business case tot ontwikkeling te brengen die tot een concreet en onderbouwd verzoek aan het fonds kan leiden.

Aanbeveling 2: sluit een leefbaarheidsconvenant

De kans is groot dat een bedrijfsverplaatsing niet haalbaar is, gezien de eerdere geschetste onzekerheden. Dat maakt dat in het beleid focus dient te worden gelegd op beheersing van overlast en het op acceptabele en aanvaardbare wijze beheersen en waarborgen van de leefbaarheid. Dit vraagt om maatwerk in handhaving, met aandacht voor afstemming met belanghebbenden.

Aanbeveling 3: Keten- en bedrijfstakbenadering

De solitaire locaties die er zijn, kennen vaak een relatie met de agrarische sector, binnen een coöperatieve context. Het gaat om regionale teelt en aanlevering, regionale verwerking en productie, en een sterke sociaaleconomische binding met het gebied. Het perspectief van de sector is belangrijk voor deze ontwikkeling en biedt mogelijk ook kansen. De provincie heeft hier een rol in.

Aanbeveling 4: Integraal beleid

De drie beleidsaanbevelingen kennen samenhang, en HMO stelt dan ook voor ze in die onderlinge samenhang vorm en inhoud te geven. Bedrijfsverplaatsingen zijn processen van lange adem, zijn kostbaar en hebben veel maatschappelijke impact. Er is een grote kans dat het uiteindelijk niet lukt tot een haalbare business case te komen, of de maatschappelijke kosten of inbreng op een aanvaardbaar niveau te houden. Daarom moeten alle kansen kunnen worden benut om wél tot een haalbare en acceptabele 'business en value case' te komen.

De HMO komt zo tot de conclusie dat er leefbaarheids- en gebiedsvraagstukken zijn waar bedrijfsverplaatsing een optie is, en dat de provincie nodig is als partner.

Standpunt Gedeputeerde Staten

Wij willen bij het rapport de volgende opmerkingen maken:

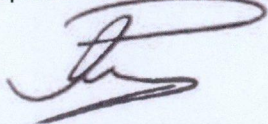
- 1) de aanpak die de HMO voorstelt, gaat buiten de kaders van de opdracht van uw Staten. De aanpak vraagt om een verdere beleidsanalyse en een goede afstemming met bestaande programma's van de provincie. Daarbij plaatsen we de kanttekening dat bepaalde onderdelen van de aanbevelingen zich niet goed verhouden tot ons staande beleid;
- 2) Specifiek voor aanbeveling 2 uit het rapport, het leefbaarheidsconvenant, willen wij opmerken dat deze slechts deels op steun van ons college kan rekenen. Voor wat betreft handhaving zijn we gehouden aan landelijke, wettelijke kaders die een gelijk speelveld creëren;

- 3) Er zijn binnen de huidige begroting geen middelen beschikbaar voor deze opgave. De afweging om dit te doen, moet breder gemaakt worden. Is Provinciale bemoeienis in dergelijke situaties gewenst? In welke mate kan een gemeente zelf het benodigde risicokapitaal organiseren? Is er sprake van een provinciale opgave? Voor welk, en wiens probleem biedt provinciale interventie een oplossing? Wat betekent dit voor onze woonaanpak, voor het landelijk gebied, bedrijventerreinen etc.? Omdat voor al die beleidsterreinen er in deze collegeperiode al integrerende programma's in uitvoering zijn, ligt het niet voor de hand die programma's in deze periode nog te wijzigen, of specifiek op dit onderdeel in te zetten.
- 4) Wij kunnen als provincie met het actief oppakken van dit vraagstuk een signaal geven dat de provincie wil bijdragen aan de oplossing, tegelijk heeft de HMO goed in beeld gebracht dat de urgentie bij marktpartijen en gemeenten laag is, dat vinden wij een extra complicerende factor. Of anders gezegd, is er sprake van een probleem van dien aard en omvang dat provinciale interventie nodig en gewenst is?

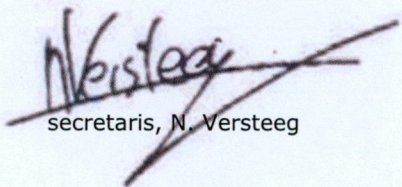
Wij zullen het bij deze verkenning laten en geen verdere actie ondernemen. Aanvullend willen u aanbieden dat HMO, desgewenst, een toelichting kan verzorgen bij dit rapport.

Hiermee beschouwen wij de motie Vitale Kernen en Veevoerfabrieken als afgedaan.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

